

Natuurlijk Delfland
Postbus 133
2600 AC DELFT

NatuurlijkDelfland@knnv.nl
website: delfland.knnv.nl
twitter: NatuurlijkDelfland
facebook: NatuurlijkDelfland
instagram: NatuurlijkDelfland
Youtube: [klik hier](#)

Natuurlijk Delfland

Afdeling van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging

Uitgewerkt door Willemein, coördinator Team Insecten Natuurlijk Delfland
foto's van Willemein

Nederlandse naam: Boerenknoopje

Het schelpje van deze huisjesslak heeft qua vorm iets weg van een knoopje, omdat het rond en vrij plat is.

Latijnse naam: *Gonyodiscus rotundatus* (O.F. Müller, 1774)

Orde, onderorde: Weekdier, Orde Pulmonata (Longdragende naaktslakken en slakken), Discidae (discusslakken), *Gonyodiscus* (ondersoortnaam, die tot soortnaam is verheven).

Slakken in het algemeen

Boerenknoopje is een slak. Slakken behoren tot de weekdieren. Weekdieren houden niet van een droge omgeving, daarom verschuilen ze zich overdag en komen 's nachts of bij regen tevoorschijn.

Het slakkenlichaam wordt in 3 delen verdeeld: kop, voet en een asymmetrische ingewandenzak.

Huisjesslakken hebben een schaal, die meestal als huisje wordt aangeduid. Het huisje is meestal spiraalvormig gedraaid. Meestal zijn de huisjes klokgewijs gedraaid, een enkel individu heeft een tegen gestelde draaiing van het slakkenhuis. Huisjes slakken kunnen zich in het slakkenhuis terugtrekken. Sommige huisjesslakken hebben een klepje om het slakkenhuis te sluiten. Het boerenknoopje heeft geen klep, zij kunnen een vlies vormen dat het slakkenhuis in ongunstige omstandigheden kan afsluiten om verdroging tegen te gaan. Slakken worden ingedeeld naar hun manier van ademen. Zo zijn er longslakken (Pulmonata) waartoe de boerenknoopjes behoren, voorkieuwige slakken (Prosobranchia) en achterkieuwige slakken (Opisthobranchia).

Longslakken leven meestal op het land, een enkele in zoetwater en zijn weinig voorkomend in zoutwater.

De longslakken hebben als hoofdkenmerk de longen, die zijn ontstaan uit de haarfijne bloedvaten in de mantelholte. Naar buiten monden die longen uit in een ademopening.

Naaktslakken en egelslakken hebben rudimentaire huizen onder het zadel. Met het zadel wordt het ovale deel op de bovenzijde van een naaktslak bedoeld.

De voorkieuwige slakken hebben aan de voorzijde of zijkant van het zadel hun ademhalingsopening.

De achterkieuwige slakken hebben aan de achterzijde van het zadel hun ademhalingsopening.

De meest voorkomende en opvallendste soorten zijn de Stylommatophora, waartoe het boerenknoopje behoort. Deze soorten hebben in de letterlijkste zin van het woord "ogen op steeltjes". De ogen zitten op twee intrekbare voelsprietten en zijn zichtbaar als zwarte punten boven op de geheel uitgestrekte voelhorens. Meer naar voren zitten nog 2 voelsprietten, die korter zijn en ook ingetrokken kunnen worden.

Duidelijk zichtbare ribbels op de windingen van het boerenknoopje.

Verspreiding over de aarde:

Het oorspronkelijke verspreidingsgebied van het boerenknoopje strekte zich uit van IJsland en Ierland in het westen tot het oostelijke Baltische gebied, Roemenië en Oekraïne in het oosten. In het noorden leefde het in het zuiden van Scandinavië en in het zuiden van Portugal, Spanje, Italië en de noordoostelijke staten van Afrika. Er zijn geen gegevens over inheemse gevallen in Zuidoost-Europa of uit Noordoost-Afrika bekend. De soort heeft zich door menselijke tussenkomst verspreid naar Rusland, Noord-Amerika, Zuid-Afrika, Nieuw-Zeeland en Brazilië. In de meeste gevallen van vestiging buiten het natuurlijke verspreidingsgebied blijven de populaties beperkt tot beperkte kolonies. Vanwege de lage verspreidingsnelheid vertoont de soort over het algemeen slechts een lage mate van invasiviteit.

Voorkomen in Nederland: Vrij algemeen, behalve in bepaalde delen van oostelijk Nederland.
<https://www.verspreidingsatlas.nl/S71000>

Voedsel:

Hij eet dood hout, mos, schimmels, algen en dode insecten. Al met al is het een opruimer/composteerder van dood materiaal.

Habitat:

Hij verblijft op vochtige plaatsen, zoals onder stenen, dood hout, dode bladeren en dergelijke. Dit kan zijn in tuinen, parken, bossen en dergelijke.

Ei:

Eieren worden gelegd van februari tot het einde van het jaar.
Geen foto kunnen vinden.

Larve:

De eieren komen binnen tien tot twaalf dagen uit, daarna de slakjes binnen ongeveer een jaar volwassen worden.

De jonge slakjes zijn mini-versies van de volwassen slakjes en worden met name in winter gezien. Zij zijn herkenbaar aan het aantal windingen van het huisje. Doordat ze minder windingen hebben, zijn de huisjes kleiner.

Imago(volwassen stadium):

De volwassen exemplaren worden het hele jaar door gezien, maar vooral in februari en maart.

Deze huisjesslak is een vrij klein. Hij is ongeveer 2,5 mm hoog en varieert in breedte van 5,5 tot 7,2 mm. Het huisje is afgeplat, bijna lensvormig. Het huisje heeft veel ribbels en is bruingeel met roodachtige vlekken. Af en toe worden albinoschelpen gevonden. Het huisje heeft 6 dicht opeengepakte bolle windingen, die aan de zijkant wat ingeknepen zijn zodat een afgeronde kiel ontstaat. De onderzijde van de schelp, de navel, is opvallend breed en diep. De bovenzijde van de schelp is plat en steekt niet of nauwelijks uit. De ronde mondopening is niet verdikt of omgeslagen.

De slak is blauwzwart aan de bovenzijde en grijswit aan de voet onder de onderste tentakels; in Zuid-Europa is het blauwzwart.

Duidelijk waarneembare ribbels op de windingen en de donkere bovenzijde van de slak.

Samen met gesnaveld tonnetje op dood plantenmateriaal, midden onder is de onderzijde van een slakkenhuis te zien.

Filmpjes:

<https://www.youtube.com/watch?v=aMed9lkiOCY>

en

https://www.google.com/search?q=boerenknoopje&og=boerenknoopje&gs_lcrp=EgZjaHJvbWUqCgqAEAAAY4wIYgAQyCggAEAAAY4wIYgAQyBwgBEC4YgAQyBggCEAAAYHjIGCAMQR Rg9MgYIBBBFGD2oAgiwAgE&sourceid=chrome&ie=UTF-8#fpstate=ive&vld=cid:c2ece8ca,vid:qWN-t6BxF7w,st:0

Voortplanting:

Plant zich voort door middel van eieren.

Overwinteren:

Als onvolwassen tot bijna volwassen dieren.

Vijand:

Droogte, geen informatie over andere vijanden kunnen vinden.

Te verwarren met:

Alleen in België: de Bruine discusslak *Discus ruderatus ruderatus*.

Bestrijding: geen.

Het is een drager, verspreider van het tabaksmozaïekvirus, hoewel tot nu toe niet is gemeld dat ze tot een aanzienlijk economisch schade hebben geleid.

Mijn ervaring:

Gebruikte bronnen:

Boeken: De grote natuurgids door Toman-Felix

Websites: Naturetoday.com, waarneming.nl, www-naturespot-org-uk,

<https://www.habitas.org.uk/>, <https://petehillmansnaturephotography.wordpress.com/> ,

<https://www.cabidigitallibrary.org/doi/10.1079/cabicompendium.113930>
<https://www.verspreidingsatlas.nl/S71000>

Misschien leuk om te lezen:

<https://www.foliamalacologica.com/Shell-variation-in-the-genus-Discus-Fitzinger-1833-Gastropoda-Pulmonata-Endodontidae,123795,0,2.html>

en

<https://natuurtijdschriften.nl/pub/596235/BAST1946010003003.pdf> (uit 1946)

en

<https://natuurtijdschriften.nl/pub/597928> (uit 1951)